

Krajský soud v Praze

nám. Kinských 234/5
150 75 Praha 5

Sp. zn.: **36 C 28/2008**

Žalobce:

Jan Šinágl
Nejedlých 335
267 35 Žebrák

Zastoupen:

Mgr. Petrem Kočím, advokátem
Na Štáhlavce 1105/16
160 00 Praha 6

Žalovaný:

Ing. František Šedivý, nar. XXX
XXX
252 30 Řevnice

Odvolání žalobce

proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2009,
č. j. 36 C 28/2008-69,
ve smyslu ustanovení § 201 *et seq.* občanského soudního řádu
(dále jen „**OSŘ**“)

Dvojmo

Soudní poplatek: 1 000 Kč; kolkem

Bez příloh

I.

1. Rozsudkem ze dne 23. 3. 2009, č. j. 36 C 28/2008-69 (dále jen „**napadený rozsudek**“), zamítl Krajský soud v Praze žalobu, jíž se žalobce po žalovaném domáhal osobní a veřejné omluvy za to, že jej žalovaný dne 16. 10. 2007 v Olomouci označil před kamerami *České televise* za darebáka, přičemž tuto invektivu odvysílala *Česká televise* téhož dne na programu ČT24 v pořadu *Report*.

2. Neboť napadený rozsudek spočívá na zčásti nedostatečných, zčásti nesprávných skutkových zjištěních, a nadto je stížen vadou chybného právního posouzení věci, žalobci nezbývá než podat proti němu v rozsahu výroků I a II, jimiž je dotčen,

odvolání

ve smyslu ustanovení § 201 *et seq.* OSŘ z důvodů podle § 205 odst. 2 písm. b), d), e) a g) OSŘ a navrhnout, aby odvolací soud případně doplnil dokazování a napadený rozsudek poté změnil tak, že žalobě vyhová.

II.

3. Ke způsobu provedeního dokazování a k hodnocení důkazů soudem I. stupně žalobce předesílá, že zatímco sám ve své žalobě i procesních podáních a přednesech vycházel z názoru, že vzhledem ke zjevně excesivní povaze napadeného výroku, jenž je bezesporu svou intenzitou i tím, jakým způsobem byl mediálně presentován, způsobilý závažným způsobem zasáhnout do žalobcovy osobnostní sféry, není nutné v řízení prokazovat další okolnosti týkající se vzájemných vztahů a kontaktů mezi žalobcem a žalovaným, resp. *Konfederací politických vězňů* (dále jen „**KPV**“), jejímž je žalovaný místopředsedou, strana žalovaná navrhla celou řadu důkazů, které s předmětným incidentem nijak nesouvisely, a soud I. stupně značnou část z nich provedl.

4. Takto široké dokazování vyústilo k situaci, kdy měl soud k dispozici velké množství skutkového materiálu, aniž by se však jednotlivá skutková zjištění mohla – až na výjimky – opřít o více než jeden důkaz, a to důkaz svědeckou výpovědí osoby, jejíž poměr vůči stranám řízení nebyl rozhodně neutrální a jež soudu spíš než objektivní popis určité události zprostředkovala výrazně subjektivní, parciální hodnocení dané události a jednání jejích aktérů. Toho, že nelze dokazovat v dostatečném rozsahu a komplexnosti, resp. takové dokazování by vybočilo zcela mimo rámec účelnosti a procesní ekonomie, si soud I. stupně byl patrně vědom, když celou řadu důkazů nakonec zamítl s odkazem na jejich nadbytečnost, avšak na straně druhé z provedeního dokazování učinil řadu skutkových zjištění, pro něž neměl oporu.

III.

5. Týká se to např. tvrzení, že žalobce nazval svědka Radovana Procházku „*padouchem*“ a „*soudruhem generálem*“ (§ 19 rozsudku); takový závěr je ovšem opřen pouze o výpověď samotného svědka Procházky, který to uvedl při jednání dne 5. 1. 2009 s tím, že to měl žalobce o svědkovi napsat „na internetu“. Zřetelná animosita mezi žalobcem a svědkem, která vedla až

k tomu, že svědek žalobce fyzicky napadl a udeřil – což v řízení bylo prokázáno několika nezávislými svědeckými výpověďmi – přitom nebyla soudu I. stupně překážkou, aby toto skutkové zjištění neučinil bezprostředním podkladem pro svůj závěr, že „[v]elmi silné invektivy a obvinění různého druhu užívají obě strany sporu“ (ibid.).

6. Obdobně nelze akceptovat závěr soudu I. stupně, že žalobce měl předsedkyni KPV Naděždu Kavalírovou označit za „zlovolnou krávu“. Původcem tohoto označení není žalobce, nýbrž spisovatel Jan Beneš, který se tímto způsobem na adresu současné předsedkyně KPV vyjádřil v dopise na rozloučenou, který poslal dne 1. 6. 2007, krátce před svou sebevraždou, svému příteli Františku Zahrádkovi; kopii tohoto dopisu žalobce soudu při jednání dne 15. 10. 2008 předložil. Dopis obsahuje ostře kritické hodnocení současného vedení KPV, avšak vzhledem k tomu, že se jedná o text sepsaný nikoli žalobcem, nýbrž jinou osobou, nelze závěr soudu I. stupně hodnotit jako správný.

IV.

7. Zvláštní pozornost zasluhuje otázka žalobce svědku Vladimíru Hučínovi při jednání dne 23. 3. 2009, „zda je mu známo, že vedení KPV rozkradlo 450 000 Kč“ (§ 19 rozsudku). Vytýká-li soud I. stupně žalobci tuto otázku a dovozuje-li že „[z]a této situace se jeví být výrok »darebák« zcela okrajový“ (§ 20), nezbyvá než opět poukázat na enormní disparitu mezi skutkovými tvrzeními žaloby a šíří dokazování u soudu I. stupně; pokud by žalobci bylo známo, že soud bude z jeho dotazu svědku Hučínovi činit tyto dalekosáhlé závěry, zajisté by mohl navrhnout důkazy, jimiž by defraudaci prostředků z *Nadačního fondu Ing. Miroslava Emingera*¹ (IČ: 65996704) osobami z vedení KPV prokázal, např. listinou založenou ve sbírce listin nadačního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze pod č. j. N 439/SL 10 (listina je digitalisována a lze ji získat přímo z internetu).

8. Kuriosní je, že žalovaný, který je od 1. 2. 2006 členem dozorčí rady fondu, při jednání dne 23. 3. 2009, jak je zřejmé z protokolu, hlasitě vykřikl, že žádný takový fond neexistuje: i to naznačuje, že způsob, jak vedení KPV informuje své členy o podstatných skutečnostech týkajících se činnosti této organizace, má k úplnosti a komplexnosti velmi daleko, a tím méně relevantní se jeví závěry, které soud I. stupně učinil z kritických zmínek žalobce na adresu poměrů panujících v KPV.

V.

9. Nesprávně hodnotí napadený rozsudek rovněž okolnosti provázející samotný sněm KPV, při němž došlo k žalovanému incidentu, zejména otázku, zda byla žalobcova přítomnost na této akci oprávněná. K věci byla vyslechnuta dne 13. 10. 2008 svědkyně Olga Konečná. Ta uvedla: „Skutečnost, že jednání veřejné není bylo patrné z pozvánky a pan Šinágl pozvánku neměl. Je pravda, že na pozvánce bylo uvedeno, že jednání je veřejné, tím byla ale míněna přítomnost pozvaných členů KPV.“

10. K vyvrácení této výpovědi navrhl žalobce důkaz samotnou pozvánkou (průkazem delegáta), kterou soudu předložil. Z ní je patrné, že jednání má být rozčleněno do dvou dnů a tří bloků, přičemž část „A“ v první den jednání, v době od 10.00 do 12.00 hod., je výslovně pre-

¹ Fond byl s účinností od 22. 3. 2006 přejmenován na *Nadační fond pro sociální a zdravotní výpomoc bývalým politickým vězňům*

sentována jako „Část veřejná“, zatímco zbývající dva bloky („B“) jsou uváděny jako „Část pracovní – neveřejná“.

11. Není tedy možný jiný závěr, než že žalobce přijel do Olomouce v oprávněném očekávání, že se bude moci zúčastnit veřejné části jednání sněmu KPV, a nebyl-li, stejně jako řada dalších osob, a to dokonce včetně členů KPV, jako např. Vladimír Hučín nebo František Cigánek, na veřejnou část jednání vpuštěn, takový postup nese ze strany osob, které tak rozhodly, znaky zjevné svévole.

12. Žalobce využil pouze svého práva zakotveného v čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „*Listina*“), když chtěl přítomné delegáty sněmu informovat o skutečnostech týkajících se vedení KPV a dění v této organizaci, jež pokládal – a to zcela po právu – za znepokojivé. Namísto toho nebyl ochrankou na akci vpuštěn, byl hrubě verbálně napadán a urážen (viz dále) a nakonec byl místopředsedou KPV před televizními kamerami označen za darebáka. Požadavek na reparaci tohoto zásahu, a to nejmírnější možnou formou, osobní a veřejnou omluvou, je zcela přiměřený a spravedlivý a vývody soudu I. stupně ohledně nevhodnosti žalobcova počínání nemohou obstát, neboť nemají podklad v provedeném dokazování.

VI.

13. Hrubě nesprávné je hodnocení zvukového záznamu incidentu a událostí, jež mu bezprostředně předcházely. Ze záznamu je velmi dobře patrné, které výroky pronáší žalobce a které jsou naopak jemu adresovány. Jestliže osoby, které žalobci bránily ve vstupu do sálu, pronášejí invektivy jako „poslal jsem tě do prdele a tys nešel“, „dostaneš holí“ a „jděte do hajzlu“, přičemž žalobce si i za této vypjaté situace zachoval sebeovládání a pouze se asertivně dožadoval vstupu na veřejnou část jednání, nelze v žádném případě tvrdit, že žalobce si zjednal satisfakci „vlastním nedovoleným protizásahem“ (§ 25).

14. Absolutně nepochopitelný je rovněž podiv soudu I. stupně nad tím, proč žaloba vybrala z různých difamačních výroků právě ten, který učinila předmětem řízení (§ 17): vzhledem k tomu, že právě tento výrok byl *Českou televizí* vybrán do zpravodajství a odvysílán, nebylo důvodu hledat ochranu před jinými difamacemi než právě před výrokem žalovaného „*Jste darebák!*“. Rozumí se samo sebou, že nebýt této medialisace, žalobce by se omluvy soudní cestou nedožadoval.

VII.

15. Ke skutkovým zjištěním učiněným soudem I. stupně lze konstatovat, že do značné míry arbitrární volba prováděných důkazů i malá pozornost věnovaná detailnímu rozboru toho, co jednotlivé důkazy skutečně prokazují a nakolik jsou věrohodné, vedly k tendenční interpretaci žalobcova jednání a ve svém důsledku i k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zjištění.

16. Je faktem, že vztahy mezi žalobcem a žalovaným, stejně jako mezi žalobcem a KPV, jsou dlouhodobě vyhrocené a napjaté, rozhodně však nelze dovozovat, že by jednání žalobce bylo takového druhu, že by tím mohl být ospravedlněn žalovaný výrok. Žalobce má bezesporu výhrady k tomu, jak KPV jedná se svými členy (*inter alia*, v otázce šikany ohledně slevových průkazek na hromadnou dopravu), jak se postavila k trestnímu stíhání svého místopředsedy Vladimíra Hučina, jak nakládá s finančními prostředky v Emingerově fondu, jak hospodaří se

státní dotací, jež je jí každoročně přibližně ve výši 8 mil. Kč vyplácena, a k celé řadě aspektů dalších, avšak jeho kritika svou formou a intenzitou nikdy nevybočila z akceptovatelných a legitimních mezí.

17. To je ostatně zřejmé i z výslechu svědků, kteří sice *in abstracto* hovořili o žalobci jako o výtržníkovi a hrubiánovi, avšak *in concreto* si nebyli schopni vybavit žádnou situaci, kdy by se tak žalobce skutečně projevil, a ve výčtu výtek na jeho adresu se tudíž museli spokojit např. s tím, že žalobce nosil na Staroměstském náměstí americkou vlajku, že zazpíval hymnu, že dostal políček nebo že chtěl na té nebo oné akci promluvit, což je výtka nejčastější a svou povahou též nejabsurdnější: je obtížně pochopitelné, že lidé, sami věznění totalitním režimem, se tolik brání tomu, aby žalobce směl svobodně promluvit k účastníkům určitého shromáždění.

VIII.

18. Závažného pochybení se soud I. stupně dopustil i v tom, že neprovedl důkaz videozáznamem předmětného pořadu *České televise*. Bez tohoto důkazu nelze vůbec posoudit, jaký dopad mohla mít žalovaná difamace na žalobcovu pověst a v jakém kontextu byl výrok žalovaného televizí prezentován. Stejně jako u ostatních rozhodnutí o zamítnutí důkazních návrhů v napadeném rozsudku prakticky schází odůvodnění, takže rozsudek v této části (§ 15) trpí vadou nepřezkoumatelnosti.

19. Tím, že dokazování se nesoustředilo na rozporná tvrzení stran, ale bylo vedeno do značné šířky, aniž by bylo patrné, které skutečnosti soud pokládá za relevantní a promítne je do svých závěrů, napadenému rozsudku lze navíc vytknout vadu, kterou Ústavní soud (v souvislosti s rozhodováním soudů o tzv. bagatelní věci, ale situace v případě koncentrovaného řízení je analogická) charakterisoval *obiter dictum* v nálezu ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. I. ÚS 3143/08², takto (§ 21):

Soud by proto měl tím spíše vést řízení způsobem, aby účastníci nebyli překvapeni hodnocením provedených důkazů a nebyli až v době vyhlášení rozhodnutí postaveni před situací, v níž již není možné nabídnout soudu další důkazy, které by byly s to názor soudu o skutkovém základu spolehlivě změnit. Jinými slovy soud nemá nabízet účastníkům řízení provedení konkrétních důkazů, kterými by podpořili svá tvrzení, ale má je vhodnou formou informovat, a to nejpozději při poučení podle § 119a o. s. ř., jaké skutkové závěry z dosud provedených důkazů vyvodil. Tato informovanost pak povede k vytvoření adekvátního procesního prostoru stranám sporu k tomu, aby mohly reagovat odpovídajícími návrhy; na soudu pak bude, aby takové návrhy buď připustil a provedl, anebo naopak zamítl.

20. Žalobce se proto domnívá, že provedené dokazování nemůže v odvolacím řízení obstát, neboť soud I. stupně postupoval při hodnocení provedených důkazů svévolně, tendenčně a do značné míry nepředvídatelně a své skutkové závěry nedokázal přesvědčivě a souladně s obsahem jednotlivých důkazů odůvodnit.

2 na <http://nalus.usoud.cz>

IX.

21. Při právním hodnocení věci se soud I. stupně opírá zejména o thesi, že označení „darebák“ má charakter hodnotícího soudu, jenž z principu vylučuje možnost verifikace a jehož použití žalovaným bylo toliko legitimním výkonem svobody projevu.

22. S tím však lze souhlasit do té míry, že invektiva uvedeného druhu je skutečně hodnotovým soudem (*value-judgment, jugement de valeur*) v tom smyslu, který Evropský soud pro lidská práva (dále jen „**ESLP**“) definoval v nálezu ve věci *Lingens v. Rakousko* (č. 9815/82). Ověřit nebo vyvrátit, zda je žalobce darebák, je bezesporu pojmově vyloučeno, to však neznamená, že by užití takového termínu bylo souladné s právem, a to ani v mezích široké licence poskytované svobodou projevu.

23. V tomto smyslu nemůže uspět jako plně adekvátní odkaz na náleze Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2005, sp. zn. I. ÚS 453/03³, neboť v judikované věci šlo o skutkové tvrzení a nikoli o hodnotový soud. Relevantní může být naopak judikatura ESLP, např. náleze ve věci *Andreas Wabl v. Rakousko* (č. 24773/94), v němž ESLP neshledal porušení čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“) s odkazem na fakt, že předmětný kritický článek „*was certainly not only polemical but particularly offensive*“⁴ (§ 40).

24. Urážlivému, nepřiměřeně expresivnímu výrazu, který žalovaný vůči žalobci užil, ačkoli si musel být vědom, že tak činí před televizními kamerami, nepřísluší ochrana jako legitimnímu výkonu svobody projevu. Žalobce konstatuje, že ani v jediném případě přijatém ESLP k meritornímu projednání nešlo o situaci, že by se stěžovatel domáhal ochrany před občansko-právní sankcí, jež ho postihla za verbální útok srovnatelný s tím, který vůči žalobci vedl žalovaný. Široká ochrana poskytovaná svobodnému projevu, artikulovaná např. ve známém nálezu ve věci *The Sunday Times v. Spojené Království (№ 2)* (č. 13166/87), má vždy úzkou vazbu na účel kritiky, zpravidla veřejný zájem na kontrole výkonu veřejné moci. Zde podobný účel absentuje, když extempore žalovaného nelze kategorii legitimní a přiměřené kritiky žádným způsobem subsumovat.

X.

25. Relevantní je naopak rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2006, č. j. 24 C 66/2005-140⁵, v němž jde o spor téhož žalobce s bývalým předsedou Komunistické strany Čech a Moravy PhDr. Miroslavem Grebeníčkem, CSc., který žalobce na prvomájevém shromáždění v r. 2005 na Letenské pláni v Praze 7 označil za „primitiva“ poté, co žalobce opakovaně hlasitě komentoval a kritisoval jeho projev. Krajský soud k tomu uvedl:

[Žalovaný] nese za zásah do práva na ochranu osobnosti objektivní odpovědnost. Označení za primitiva, tj. člověka prostoduchého, neinteligentního, mentálně zakrnělého, je zásahem do práva žalobce na ochranu osobnosti, který je objektivně způsobilý narušit, případně ohrozit jeho osobní čest a lidskou důstojnost. Šlo o zásah neoprávněný, neboť žalovaný výrokem „Je tady nějaký primitiv“ reagoval na chování žalobce, který svými prohlášeními v rámci ústavně zaručené svobody projevu, nenásilnou formou vyjadřoval svůj záporný postoj ke KSČM jako politické straně a své mínění o ní a svůj nesouhlas s prohlášeními žalovaného,

³ na <http://nalus.usoud.cz>

⁴ „nebyl jistě jen polemický, ale [byl] mimořádně urážlivý“

⁵ nepublikován

jehož svobodu projevu fakticky neomezil. I když žalobcovy projevy nesouhlasu, zejména vzhledem k jejich poněkud exaltované formě, mohly působit rušivě, žalovaný nebyl oprávněn nazvat ho primitivem a zařadit ho tak mezi duševně zaostalé a nevzdělané lidi, nýbrž mohl ho požádat o klid a své mínění o něm vyjádřit jinými výrazy, které by svou expresivitou nebyly urážlivé a zjevně nepřekračovaly meze slušnosti.

26. Přesvědčivé závěry tohoto rozsudku lze vztáhnout i na rozhodovanou věc, a to *a fortiori*: výraz „darebák“ je v obecném povědomí chápán jako ještě o stupeň urážlivější a hanlivější než „primitiv“, zatímco na Letné žalobce jednal skutečně rušivě, v Olomouci se toliko domáhal vstupu na akci, jež byla inserována jako veřejná, a nikoho svým jednáním nerušil, naopak byl vystaven nevybíravým invektivám, zčásti i vulgárním, ze strany ochranky KPV, a v neposlední řadě žalovaný svůj výrok nijak nekorigoval, ačkoli k tomu měl bezprostředně poté možnost ve vystoupení před kamerou. Místo toho žalovaný nepravdivě uvedl, že žalobce nezná, a použil pro něj označení „*různé živly, o nichž nevíme, kdo to je*“, čímž ve svém difamačním jednání vůči žalobci fakticky, byť s nižší intenzitou, pokračoval.

27. Lze tedy uzavřít, že výrok žalovaného nelze chápat jako výrok požívající ochrany poskytované svobodnému projevu, když pro přiznání takové ochrany schází základní podmínka, totiž přiměřenost hodnotového soudu. Označení „darebák“ není kritikou, ale jde o pouhou urážku, resp. nadávku, a nadávkám ústavněprávní ochrana v demokratickém státě zásadně nepřísluší.

28. K tomu lze odkázat i na závěry starší české judikatury, zejména na často citovaný rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 1. 1996, sp. zn. 23 C 96/95⁶, v němž soud mimo jiné uvedl:

Do občanské cti fyzické osoby chráněné ust. § 11 a násl. ObčZ lze neoprávněně zasáhnout nejen zveřejněním difamujících skutkových tvrzení (zejména zveřejněním nepravdivých skutečností) týkajících se fyzické osoby, ale též publikací nepřipustných hodnotících úsudků o této osobě (nepřipustnou kritikou občana či jeho jednání). Specifikem zásahů do práva na občanskou čest nepřipustnou kritikou je to, že kritika jako určitá suma hodnotících úsudků vždy vyjadřuje názor toho, kdo takové úsudky pronáší; každá kritika má proto subjektivní povahu a nelze na ni používat měřítka pravdivosti či objektivní správnosti. Je přitom nutné mít na vědomí, že právo na svobodné vyjadřování svých názorů každému zaručují ústavní předpisy (srov. čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv a svobod publikované pod č. 2/1993 Sb.).

Rozdíl mezi přípustnou kritikou a kritikou, kterou její autor může zasáhnout do práva na občanskou čest fyzické osoby, se pokusila vymezit již starší soudní judikatura (srov. rozhodnutí Krajského soudu v Banské Bystrici ze dne 26. 1. 1967 sp. zn. 10 Co 21/67 publikované ve Sbírce rozhodnutí soudů býv. ČSSR pod č. 103/1967), podle níž není neoprávněná kritika, v níž nejsou překročeny meze kritiky věcné (opírající se o pravdivé skutečnosti a z nich vyplývající závěry, které tyto skutečnosti odůvodňují) a která je přiměřená obsahem a formou (záleží proto i na označení jednotlivých jevů, formě označení jednání občana a formě charakterizující jeho charakter a vlastnosti).

Co se týče formy kritiky (zejména použitých výrazů a formulací), nelze ji posuzovat izolovaně (abstraktně) od obsahu kritického útvaru, ale z hlediska přiměřenosti kritiky je nutno zkoumat proporce mezi formálními vyjádřeními v ní obsaženými (prostředky kritiky) a cílem kritiky (společensky aprobatelným záměrem, kterého chce kritizující svým hodnocením dosáhnout). Někdy je totiž k dosažení účelu kritiky (např. k vzbuzení zájmu veřejnosti o určitý závažný společenský jev) namísto použití i relativně „ostřejších výrazů[“], které by za

6 in *Právní rozhledy* č. 4/1996, str. 178; ASPI ID: JUD5901CZ

jiných okolností např. v běžném rozhovoru) mohly být považovány až za urážlivé (požadavek, aby veškeré výrazy k označení konkrétních fenomenů či osoby měly umírněnou podobu, by ke škodě věci zbavoval kritiku určité emocionální nálože, která má začasť své opodstatnění). Jsou-li však v kritice k charakterizaci určitých jevů a osob (jejich jednání a vlastností) použity výrazy, jejichž míra expresivity je ve značném nepoměru k cíli kritiky (tohoto cíle by bylo lze dosáhnout i bez takových výrazů) a z nichž vyplývá úmysl kritizovanou osobu urazit (někdy se hovoří o tzv. intenzivním excesu), jde o kritiku nepřiměřenou, která je způsobilá zasáhnout do práva na ochranu osobnosti fyzické osoby.

XI.

29. V § 24 napadený rozsudek uvádí, že výrok učiněný ve sporu, expresivní, nadsazený, bývá považován v běžné řeči i v životě za méně vážný, než je obvyklé, a bývá mu přisuzován menší význam, a pokračuje: „Vzhledem k soustavným sporům obou stran zřejmě ostatní účastníci výroky přesně takto brali. Újma na cti žalobce se proto nijak neprojevila - vztahy mezi stranami zůstaly stejně špatné, jako předtím, a ostatní členové společenství zůstali rozdělení ve vztahu ke stranám také jako před událostí.“

30. Tato formulace, stejně jako zmínka o dalších difamacích v § 17 rozsudku, nasvědčuje tomu, že soud vůbec nevzal v úvahu skutečnost, že předmětná difamace byla odvysílána televizí, takže nejde o to, zda a jak byla narušena percepce žalobce v komunitě osob kolem KPV, ale jaký dopad to mělo na televizní diváky, kteří příslušný pořad zhlédli: dikce napadeného rozsudku budí dokonce dojem, že soudce na skutečnost televizního vysílání během řízení zapomněl (ačkoli se o ní v rekapitulaci výslovně zmínil), takže po jeho skončení mohl být oprávněně překvapen, proč žalobce žalovaného žaluje pro zdánlivou banalitu. Žalobce znovu upozorňuje, že důkaz videozáznamem televizního pořadu v řízení proveden nebyl.

31. Bez ohledu na to, odpovídá-li tato hypotéza skutečnosti, je závěr napadeného rozsudku nutno hodnotit jako nepřiléhavý a nesprávný: k zásahu do osobnostních práv žalobce bezesporu došlo, a tímto zásahem je snížení žalobcovy cti a důstojnosti u televizních diváků.

XII.

32. K námitce § 25 napadeného rozsudku, že žalobce si sám zjednal satisfakci vlastním nedovoleným jednáním, postačí uvést, že je zcela nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů: tvrzení, že obě strany se chovaly zjevně na hranici práva na ochranu osobnosti užíváním nejruznějších výpadů a obvinění, a to s odkazem na § 19 rozsudku, postrádá skutkový základ.

33. Napadený rozsudek pokračuje: „Přiznat žalobě omluvu bez ohledu na to, že si žalobce v rozhodující míře situaci sám zavinil (bylo mu jasně řečeno, že dovnitř vpuštěn nebude), by popřelo zásadu rovnosti stran a rovná práva obou účastníků.“ To je však velmi tendenční posouzení věci. S úvahou toho, že žalobce cestoval na jednání sněmu, resp. na jeho veřejnou část, přes 300 km, a nebylo jeho vinou, že KPV na tuto veřejnou část umožnila vstup jen vybranému okruhu osob, nelze žalobce vinit z toho, k čemu mezi ním a žalovaným došlo. Žalobce se sice dožadoval vstupu a počínal si při tom asertivně a poměrně vehementně, ale jak bylo prokázáno zvukovým záznamem, ani v jednom případě nevybočil z mezí slušnosti, ačkoli byl představiteli KPV opakovaně vulgárně napadán a difamován. Za to, že jej žalovaný označil za „darebáka“, nemůže žalobce už vůbec: přičítat tímto způsobem difamací poškozenému jen proto, že ten chtěl využít svého práva na šíření informací zakotveného v čl. 17 odst. 2 Listiny a

v čl. 10 Úmluvy, je naprostým nepochopením těch principů, na nichž demokratická společnost stojí.

34. Žalobce hodnotí jako znepokojivé, že soud I. stupně zároveň přiznává ústavněprávní ochranu čl. 17 Listiny evidentně difamačnímu označení „darebák“, a zároveň jemu tuto ochranu odpírá a výkon práva šířit informace o stavu a problémech KPV mezi jejími členy označuje za faktické spoluzavinění žalobce.

XIII.

35. Konečně v § 26 se napadený rozsudek zabývá politickým rozměrem věci, a dovozuje, že není důvodu upřednostňovat jeden názor názoru druhému. Žalobce podotýká, že se na soud rozhodně neobrátí s tím, aby bylo rozhodnuto o jeho vleklých názorových sporech s vedením KPV, nýbrž jediné a výhradně o difamačním výroku, kterou na jeho adresu pronesl žalovaný a který byl poté zásluhou *České televize* medialisován a zprostředkován širokému okruhu diváků. Politická dimenze sporu může podle názoru žalobce zůstat zcela mimo zorné pole soudního řízení, neboť napadený výrok žalovaného nemá politický, nýbrž toliko difamační rozměr a obsah.

36. V § 28 rozsudku poté soud I. stupně, *inter alia*, doplňuje, že pro rozhodnutí se nebylo nutné zabývat otázkou, zda jednání sněmu KPV bylo veřejné. Tak tomu však není, jak bylo vysvětleno shora, tato otázka má při hodnocení toho, k čemu na sněmu došlo, poměrně značnou relevanci, a to, jak žalobce poznamenává, relevanci mnohem vyšší než posouzení některých jiných otázek a událostí, do něhož se soud I. stupně, vesměs bez náležitého podkladu v podobě dostatečných závěrů dokazování, v napadeném rozsudku pustil.

XIV.

37. Žalobce tedy závěrem shrnuje, že rozsáhlé, avšak značně iregulární dokazování neposkytlo podklad pro ta skutková zjištění, která soud z provedených důkazů vyvodil, a v důsledku těchto vad, jakož i chybného právního posouzení věci, a to jak v rovině jednoduchého, tak ústavního práva, soud I. stupně dospěl k nesprávnému závěru ohledně důvodnosti požadované omluvy.

38. Z odůvodnění napadeného rozsudku není zcela zřejmé, které úvahy soudu I. stupně byly při jeho rozhodování primární a které toliko doplňkové a subsidiární, avšak zdá se, že důležitou úlohu sehrála these, že stát by neměl prostřednictvím soudních orgánů zasahovat do interních neshod mezi žalobcem a KPV. Tuto these žalobce sdílí, avšak v rozhodované věci interní konflikt přerostl do veřejné sféry tím, že žalovaný svou invektivu pronesl před zapnutými televizními kamerami, a vzhledem k závažnosti difamace je plně na místě požadovat, aby se žalovaný žalobci za zásah do jeho osobnostních práv omluvil.

39. Podobně je v obecné rovině správný závěr, že jednal-li žalobce vůči KPV sám způsobem, který není slučitelný s požadavkem základní slušnosti, nemůže se s úspěchem domáhat omluvy v případě, že se excesu v tomto smyslu dopustí druhá strana. Jak je však zřejmé ze zvukového záznamu incidentu – a ostatně i ze způsobu, jak se pro *Českou televizi* vyjádřil žalobce a jak žalovaný – tento závěr postrádá náležitý skutkový podklad: zatímco žalovaný jednal vůči žalobci hrubě, a další osoby angažované v KPV si počínaly přímo vulgárně, žalobce

nikdy nevybočil z mezí slušnosti, a jeho projev nese po celou dobu jednoznačně znaky přípustné a přijatelné, navíc velmi kultivovaně artikulované *kritiky*.

XV.

40. Jak žalobce uvedl shora, je hrubým pochybením soudu I. stupně, jestliže ústavní ochranu svobody slova poskytl invektivě žalovaného, upíraje ji zároveň legitimní kritice vznesené ze strany žalobce.

41. Jakkoli lze patrně osobu žalobce a jeho veřejná vystoupení označit za netypická a snad i do jisté míry excentrická, je nutno konstatovat, že v důležitých případech, v nichž se žalobce ve veřejné sféře angažoval, jako bylo trestní stíhání Vladimíra Hučina nebo MUDr. Yekty Ergüna Uzunoglu, jenž byl stejně jako V. Hučín svých – mimořádně závažných – obvinění po mnoha letech soudem zproštěn, žalobce vždy stál na straně, která v konečném efektu uspěla a byla schopna prokázat, že je v právu.

42. Žalobce je přesvědčen, že i jeho kritika směřovaná vůči vedení KPV je důvodná, a i když tato kritika je přijímána druhou stranou s nelibostí, v demokratické společnosti není přípustné, aby mohl být její původce bez následků vystavován veřejné dehonestaci v takovém stupni, jak se to stalo v případě olomouckého incidentu; za situace, kdy se žalovaný není ochoten za svůj exces omluvit dobrovolně, je na soudech, aby žalobci zajistily satisfakci mocensky, a nelze tolerovat, jestliže se soudy této povinnosti vyhýbají s odkazem na údajnou vzájemnost nebo interní charakter difamace.

XVI.

Ze všech těchto důvodů žalobce navrhuje, aby odvolací soud podle potřeby doplnil dokazování a poté napadený rozsudek změnil tak, že žalobě vyhoví, a přiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

V Praze dne 4. dubna 2009

Jan Šinágl